

УКРАЇНЬСЬКА АСОЦІАЦІЯ РАЙОННИХ ТА ОБЛАСНИХ РАД: сьогодення і пріоритети подальшої діяльності

Сергій ЧЕРНОВ,
президент Української асоціації районних та обласних рад, голова Харківської обласної ради, кандидат наук з державного управління

Цього року Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування — Українська асоціація районних та обласних рад — відзначила двадцять років свого існування.

Створення Асоціації, яка була б здатна консолідувати органи місцевого самоврядування, координувати їх дії в питаннях розвитку представницької влади в регіонах, обміну досвідом, діалогу з центральними органами державної влади, стало відповіддю на об'єктивні потреби розбудови демократичних інститутів у державі.

У пострадянській Україні це був один з перших кроків на шляху до децентралізації і регіонального самоврядування, зроблений за ініціативою саме органів представницької влади на місцях, тобто «знизу». Але також це ознаменувало, не дивлячись на різницю в історичних долях, певні відмінності у менталітеті, прагнення українських регіонів до єдності, щоб разом будувати спільне майбутнє в цілісній державі.

З початку своєї діяльності Асоціація брала активну участь у розбудові демократичних інститутів і формуванні громадянського суспільства в Україні. Зокрема, варто згадати внесок Асоціації у підготовку чинної Конституції України, роботу над Законами «Про місцеве

самоврядування в Україні», «Про Асоціації органів місцевого самоврядування» та інші.

Внесення у 1992 році Асоціації до реєстру європейських асоціацій та об'єднань дало можливість вивести її діяльність на міжнародний рівень, отримавши постійне представництво в Конгресі місцевих та регіональних влад Ради Європи.

Заснований у 2002 році Українською асоціацією районних та обласних рад спільно з Асоціацією міст України та Асоціацією сільських, селищних та міських рад Конгрес місцевих та регіональних влад України дав змогу узгоджувати нашу роботу з колегами в рамках загальнонаціонального самоврядного руху, об'єднати зусилля для розвитку місцевої демократії.

У 2010 році відповідно до вимог чинного українського законодавства, зокрема, Закону України «Про асоціації органів місцевого самоврядування» [1], організацію було перейменовано у Всеукраїнську асоціацію органів місцевого самоврядування — Українська асоціація районних та обласних рад.

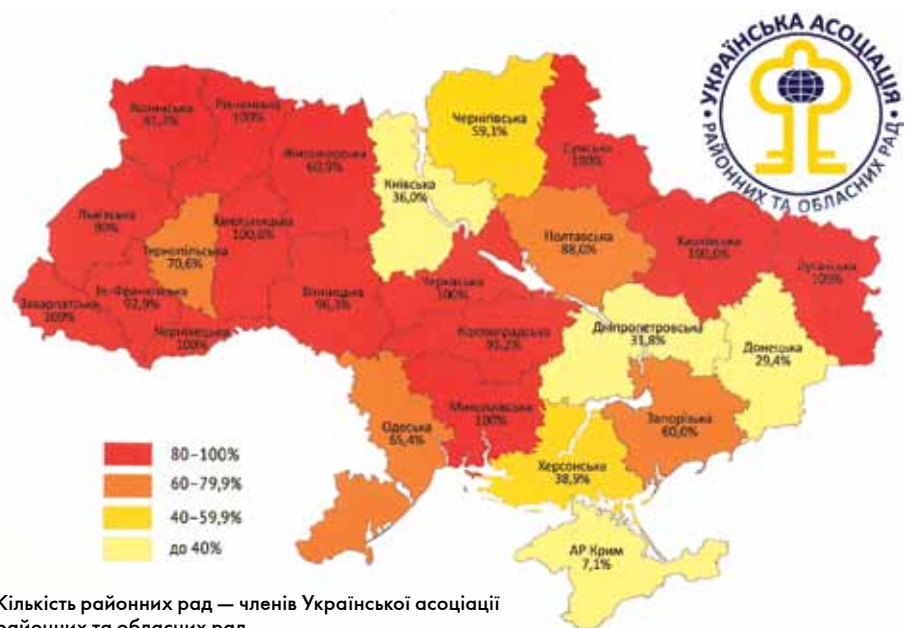
До свого двадцятирічного ювілею Українська асоціація районних та обласних рад прийшла як активна, впливова

загальнодержавна організація, а кількість рад, що вступили або мають намір приєднатися до її лав постійно зростає.

Сьогодні Асоціація об'єднує Верховну Раду Автономної Республіки Крим, всі 24 обласні ради, 380 районних рад (76% від загальної кількості).

Позиція Президента України Віктора Януковича, який у щорічному посланні до Верховної Ради наголошує: «реформування місцевого самоврядування має відбуватися на засадах децентралізації, деконцентрації владних повноважень, субсидіарності, консолідації ресурсного забезпечення стратегічного планування розвитку територіальних громад». Робота органів законодавчої і виконавчої влади, орієнтована на потужний регіональний розвиток, реформування і подальшу розбудову місцевого самоврядування, а головне — активна участь у роботі Асоціації представників усіх регіонів України створили сприятливі умови для того, щоб вивести діяльність Української асоціації районних та обласних рад на якісно новий рівень.

По-перше, це жвавий діалог з владою через участь представників Асоціації у низці постійно діючих владних дорадчих органів при державних інститутах влади. А саме:

Кількість районних рад — членів Української асоціації районних та обласних рад

- в Раді регіонів при Президентіві України;
- в Консультативно-дорадчій раді з питань місцевого самоврядування при Голові Верховної Ради України;
- в Координаційній раді з питань розвитку громадянського суспільства;
- у міжвідомчій робочій групі з питань удосконалення системи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні;
- в засіданнях Кабінету Міністрів України;
- в Колегіях профільних міністерств Кабінету Міністрів України;
- в Конституційній Асамблеї України.

По-друге, Українська асоціація районних та обласних рад активно розвиває міжнародну діяльність через участь в роботі загальноєвропейських інституцій, що об'єднують представників регіональної демократії, через взаємодію з іншими фундаціями, утвореними самоврядними органами, а також міжнародними організаціями і програмами.

До складу української делегації в Палаті регіонів Конгресу місцевих та регіональних влад Ради Європи входять дванадцять членів Асоціації, які беруть участь у роботі пленарних засідань сесій, роботі Моніторингового комітету Конгресу. Асоціація активно сприяє моніторингу місцевої та регіональної демократії, який проводить Комітет цього року в Україні. 3 жовтня 2012 року Палату регіонів Конгресу місцевих та регіональних влад Ради Європи очолила представник Української асоціації районних та обласних рад Наталія Романова.

Співпраця з європейськими колегами відбувається й у рамках Конференції місцевих і регіональних влад країн «Східного партнерства» (CORLEAP), Ради європейських муніципалітетів та регіонів (CEMR). У серпні Асоціація увійшла до Мережі асоціацій місцевих влад у Південно-східній Європі (NALAS). Наступного року Асоціація презентуватиме свою роботу на ярмарку ідей у місті Рієска (Хорватія).

Перспективним для Асоціації є горизонтальне співробітництво через підписання та реалізацію заходів співпраці з національними асоціаціями місцевого самоврядування інших країн.

Асоціацією також підписано низку договорів про співпрацю з міжнародними організаціями, серед них: Угода з Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй, Меморандум про взаєморозуміння з Канадським інститутом урбаністики про виконання

З'їзд Української асоціації районних та обласних рад, Одеська область, 11.09.2012 р.

проекту «Регіональне врядування та розвиток» в Україні, укладено договір про співпрацю з Асоціацією міст штату Вашингтон. У процесі підготовки — угоди з декількома міжнародними інституціями.

Асоціація регулярно запрошує в Україну міжнародних експертів для участі у конференціях та круглих столах.

Українська асоціація районних та обласних рад залишається відкритим майданчиком для дискусії, обміну досвідом, інформаційно-роз'яснювальної роботи, яка відбувається у форматі семінарів, нарад, навчальних заходів для представників органів місцевого самоврядування. Всі ці заходи висвітлюються на інтернет-сайті Асоціації, який став потужним інформаційним ресурсом у висвітленні діяльності місцевих рад в Україні, справжнім джерелом корисної інформації. Важливу і корисну інформацію можна почерпнути через періодичні видання «Місьцеве самоврядування» та «ЖКГ», які виходять за підтримки Асоціації.

По-третє, Асоціація забезпечує активну участь у поточній законодавчій та нормотворчій діяльності. Тільки за останній час Асоціація розглянула, провела експертний аналіз і надала свої пропозиції до понад 20 законопроектів та по комплексу проектів нормативно-правових актів, серед яких проекти Законів України:

- «Про об'єднання територіальних громад»,
- «Про основні засади державної регіональної політики»,
- «Про місцевий референдум»,
- «Про службу в органах місцевого самоврядування»,
- «Про загальну середню освіту»,
- «Про адміністративні послуги»,
- «Про місцеві ініціативи»,

- проект урядової постанови «Про реформування системи державного управління регіональним розвитком України».

Асоціацією підготовлено проект Концепції територіальної організації влади та реформи місцевого самоврядування. Документ був обговорений і підтриманий в усіх областях України. Проект Концепції затверджено повним складом Конституційної Асамблеї і підтримано Координаційною радою з питань місцевого самоврядування при Президентіві України.

Протягом останнього часу Асоціацією були ухвалені і направлені до Адміністрації Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України численні звернення щодо вдосконалення, правового роз'яснення та оцінки тих чи інших нормативних документів і ситуації, що склалася у правовому полі в контексті місцевого самоврядування та регіонального розвитку, а саме:

- щодо постанови Кабміну «Про фінансове забезпечення органів місцевого самоврядування»,
- удосконалення законодавства щодо умов оплати праці службовців органів місцевого самоврядування,
- покращення ефективності використання земельних та водних ресурсів тощо.

Слід зазначити, що пропозиції Асоціації, у більшості випадків, не залишаються поза увагою розробників, а відтворюються у подальшій редакції нормативних документів.

За ініціативою Української асоціації районних та обласних рад внесено проект змін до Регламенту Кабінету Міністрів України, якими передбачено обов'язкове погодження питань, які стосуються діяльності та розвитку місцевого самоврядування з всеукра-

їнськими асоціаціями місцевого самоврядування [2].

Українська асоціація районних та обласних рад робитиме все, щоб Україна нарешті отримала повноцінне самоврядування, а районні та обласні ради повною мірою могли реалізувати себе як органи представницької влади, як цього вимагає Європейська хартія місцевого самоврядування, імплементація якої у вітчизняне законодавство залишається пріоритетним питанням.

Українське суспільство має шанс створити справжню демократичну систему управління регіонами, створити умови для децентралізації влади, втілити принцип субсидіарності, закладений у Європейській хартії місцевого самоврядування. З цією метою Українська асоціація районних та обласних рад веде конструктивний і принциповий діалог з центральною владою всюди, де йдеться про місцеве самоврядування і регіональний розвиток, заручившись підтримкою громадськості та колег по Конгресу місцевих та регіональних влад України.

У нормотворчій діяльності, особливо у справі втілення норм Європейської хартії місцевого самоврядування, не можна оминати міжнародний досвід, з тим, щоб зробити досконалу національну модель самоврядування. Тому міжнародна співпраця також залишається важливим пріоритетом. З іншого боку, у сучасному світі через глобалізацію державні кордони стають все прозорішими і на арену виходять регіони. Вже перший досвід протистояння світовій економічній кризі свідчить, що держави з сильними регіонами мають значно більший запас міцності, ніж держави з високою централізацією влади. Отже, співпраця з зарубіжними колегами — це природна інтеграція України у європейську та світову спільноти, важливий чинник для росту самосвідомості регіонів.

Належна нормативно-правова база — це тільки частина ефективного самоврядування, інша не менш необхідна складова — професійний рівень посадових осіб місцевого самоврядування, їх знання, досвід, бажання працювати для громади.

Тож важливим напрямком роботи Асоціації залишиться і навчально-методична робота. Недосконале законодавство, брак знань та досвіду у керівників і службовців місцевого самоврядування стають

для них правовою пасткою, гальмують розвиток територій, інколи не дають повною мірою навіть реалізувати чинні повноваження самоврядування. Асоціація має задіяти увесь свій потенціал для підготовки висококваліфікованих кадрів місцевого самоврядування, залучення молоді, проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи в громадах. Треба долати дефіцит довіри населення до місцевої влади.

Зробити діяльність влади прозорою та ефективною, а надання адміністративних послуг якісним і дешевим, завоювати і не втратити довіру людей не може людина випадкова. Це завдання для сучасного менеджера, готового брати на себе відповідальність й досягати поставленої мети. Саме така людина здатна пробудити свідомість громади, навчити людей проявляти ініціативу і знаходити можливості для розвитку власних населених пунктів.

Свідома громада, яка бере участь в управлінні своєю територією, робить активний внесок у її розвиток — є втіленням принципу народовладдя, який наповнює змістом поняття субсидіарності.

Отже, три магістральні напрямки роботи Асоціації на наступний період:

- конституційний процес і нормотворча діяльність (в першу чергу, законодавче унормування засад державної регіональної політики з елементами інноваційних інструментів для створення стимулів розвитку усіх без винятку регіонів і територій з урахуванням їх економіки, екології,

демографії, освіти, менталітету населення);

- співпраця з Асоціаціями міст, сільських та селищних рад України в рамках Конгресу місцевих та регіональних влад України і міжнародна співпраця у широкому колі об'єднань муніципальних виборчих органів (підсилення всебічної горизонтальної співпраці, адже за високим рівнем інтеграції завжди стоїть високий рівень економіки);
- підготовка кадрів і робота з населенням, направлена на підвищення авторитету представницької влади на місцях, створення стимулів для активізації громад (допомогти громадам перемогти комплекс пристосованості та невпевненості).

Українська асоціація районних та обласних рад вважає, що регіональна розбудова і вдосконалення управління територіями має відбуватися при обов'язковій умові активної участі органів місцевого самоврядування і готова долучатися до цих процесів, використовуючи для цього весь свій досвід, інтелектуальний і організаційний потенціал.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про асоціації органів місцевого самоврядування: Закон України від 16 квітня 2009 року № 1275-VI // *Голос України*. — 2009. — № 100. — С. 5–7.
2. Проект Постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Регламенту Кабінету Міністрів України» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://minregion.gov.ua>

Підписання угоди про співпрацю